

Het gewicht van leerlingenprognoses

Tekst: Lex Albers

Leerlingenprognoses blijken op veel scholen een onderschat hulpmiddel. Je hoort vaak dat we toch niet weten hoeveel leerlingen de komende jaren worden ingeschreven. Inderdaad, een oud gezegde luidt: voorspellen is moeilijk, vooral als het om de toekomst gaat. Toch valt er meer over te zeggen, waardoor we onze onzekerheid kunnen verminderen.

Beeld: iStockphoto

Het aantal leerlingen ligt aan de basis van heel veel bouwstenen voor de organisatie van de school. Allereerst natuurlijk de jaarlijkse lumpsumvergoeding, maar ook gemeentelijke vergoedingen worden er door bepaald. Denk aan vergoedingen voor onderwijsachterstandsbeleid, maar ook de eerste inrichting van het gebouw en de beschikbaar

gestelde ruimte in het gebouw. Alle gemeenten maken gebruik van een VNG-rekenmodel. Daarvan zijn er (nog) twee in omloop: het oude model berekent het aantal lokalen op basis van een ingewikkelde formule en in het nieuwe model wordt per leerling een aantal m² bepaald (200 m² per school plus 5,03 m² per leerling plus 1,4 m² per gewichtseenheid). Dit laatste model biedt meer vrijheden aan scholen om een eigen indeling van hun nieuwbouw mogelijk te maken, omdat niet langer het aantal lokalen wordt geteld. En tenslotte bepaald het aantal leerlingen natuurlijk in hoge mate de inrichting van de organisatie: aan hoeveel groepen moet er les worden gegeven? Leerlingenaantallen zijn ook van belang voor stichting en opheffing van scholen. Elke gemeente heeft zijn eigen opheffingsnorm, die wordt elke 5 jaar opnieuw vastgesteld (voor het laatst in 2008) en is gebaseerd op het aantal kinderen van 4-11 jaar per km² gemeenteoppervlak. En de stichtingsnorm is weer 10/6 maal die opheffingsnorm.

Leerlingenkenmerken

Bij alle lumpsumberekeningen zijn er eigenlijk maar een paar leerlingenkenmerken van belang:

- › leeftijd (voor leerlingen van 4-7 jaar ontvangt u ca. € 4.200 lumpsumvergoeding, voor leerlingen vanaf 8 jaar ca. € 1.000 minder)

- › gewicht (bepaald door het opleidingsniveau van de ouders, elke eenheid gewicht levert ca. € 3.000 extra lumpsum op)
- › sociaal-economische situatie (impulsgelden, € 1.669 per eenheid gewicht)
- › geboorteland (bij de zogenaamde NOAT-vergoeding in de VELO-vergoeding in de lumpsumvergoeding, die naast een vaste voet van ca. € 104 per school nog ca. € 19 per leerling oplevert). NOAT staat overigens voor Nederlands Onderwijs aan AndersTaligen.

Planmatig werken

Om planmatig te kunnen werken zijn betrouwbare leerlingprognoses cruciaal. Voor het bepalen van het aantal groepen wordt natuurlijk de verdeling van de leerlingen over de groepen (0 t/m 8) gebruikt. Voor de bekostiging en de andere variabelen is de leeftijd bepalend. Vanaf 4 jaar tot uiterlijk 14 jaar wordt er rijksbekostiging verstrekt. Zoals gesteld maakt elke gemeente gebruik van een VNG-rekenmodel voor leerlingprognoses. Op het gebruik van dat model valt echter nog wel wat af te dingen, omdat ten eerste het belangstellingspercentage over de planperiode constant wordt gehouden en ten tweede bij de prognose alleen gekeken wordt naar de veranderingen van de bevolkingsopbouw van de wijk waarin de school staat. Als de school ook leerlingen uit andere wijken haalt, wordt een verandering van de bevolkingsopbouw in die andere wijken niet meegenomen. Maak eens een vergelijking tussen de instroomprognose van de gemeente van de afgelopen jaren en de eigen ervaringscijfers. Dat kan argumentatie opleveren bij onderhandelingen met de gemeente. Als u twijfelt over uw leerlingprognose maak dan meer scenario's. Meer varianten in leerlingprognoses geven u ook varianten in uw inkomsten, begroting en formatieplan. Zo zit u nooit voor één gat gevangen, omdat u al over de toekomst heeft nagedacht. «